

**Iusta, siue in D. Imp. Caesaris Ferdinandi P.F. Aug. excessum,
subita et fortuita oratio,**

<https://hdl.handle.net/1874/427946>

ple 6
I V S T A,

S I V E

I N D. I M P. C A E.

S A R I S F E R D I N A N D I P. F. A V G.

Excessum, subita & fortuita Oratio, à BA-

S I L I O I O H A N N E H E R O L D, S. R. Cę-

sareæ Maiestatis familiari & Historico, Tri-

cenalibus, in Oberndorff per Zim-

brenses Heroes celebra-

tis, habita.

F R A N C O F V R T I, A P V D P E-
trum Fabricium, 1 5 6 4.

A T 2 V I

D. OPT. MAX. S.

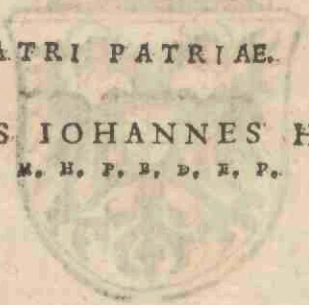
QVOD DIVINAE PROXI-
MIOR BONITATI, REIP.
PROCVRAVIT VIVVS BO-
NVN: IDQ. ORBI MORI-
ENS IN F. MAXIMILIANO
ORBIS AMORE PEREN-
NE RELIQVIT: ET PVBLI-
CI ET PRIVATI, GRATO
TESTIMONIO, BONI,

D. IMP. CAES. FERDI-
NANDO, P. F.
A V G.

PATRI PATRIAE.

BASILIVS IOHANNES HEROLD

M. H. P. B. D. E. P.

FRANCOFVRTI A. V. D. P. E.
Kunsthandlung

ALBERTO, ORTV ATQ A-
NIMO REGIO INCLITO

Bauarorum Duci,

BASILIVS IOHANNES
HEROLD S.

E obitu Soceri tui D. FERDINANDI P. F. AVG.
nuncium tristissimum xviii. Cal. Sept. accepi,
ALBERTE Princeps inclite. Statim perturbatio-
ne quadam animi mihi obrepente, diu inuicem, De-
uotio, & illa qua mihi conscius sum Infantia mea :
dum hæc, ut dolorem meum publico dolori, gratulationi publi-
cæ congratulationem meam coniungerem scripto aliquo testi-
monio, luaderet : illa uerò, ne explosa, ignominia aliqua luctum
deinde meum augeret, ut ipse prouiderè adhortaretur : Vicit tan-
dem tot stimulis excitatus animus, quando Heroes illi sapien-
tiss. Zymbrenses Comites, indictis Tricenialibus illis ferijs in
Oberndorff, iusta soluerent AVGVSTO admodum religiose, viii
Cal. Sept. Subita itaque hac oratione, quod effudit tunc ui-
ctrix pars, dum domui Austriacæ fidem suam probare conatur,
tibi ALBERTE Princeps inclite, quale quale esset, inscribere, at-
que statim mittere decreui. idque, quòd haud diffiderem, me a-
pud eos qui tibi necessitudine sunt coniunctiss. te patronum ha-
biturum fideliss. cum propter amorem quo literas bonas profe-
queris : tum quòd de ijs ipsis, quæ in gloriam nominis tui mo-
lior, tractandi aliquando & commodiorem & propiorem ita
mihi occasionem datum iri sperarem. Vale,

Regij ortus & animi Princeps
inclite.

D. IMP. CAES. FERDINANDI

P. F. AVG. ORATIO,

Basilio Iohan. Herold dicente.

VICVNQVE animum literis bonis applicuerunt unq̄, ij, uiri ornatis. omne studium, omnem operã adhibuêre, ut in ijs tantum proficerent, quantum supercœleste illud donũ inter omnia alia, à Deo illo magno, humano generi dilargita, illud unum magis necessarium & utile agnoscerent atq; uiderent, quàm ad rerum uniuersitatis origines, progressionés & finẽ contemplandum idoneũ esset. Etenim homini inter cœtera, animali ratione prædito, hanc considerationem non solùm propriã esse, uerum etiam eidẽ adeò innasce, inesse & immori, certis argumentis & rationibus, cõfirmatius est, quàm ut refutari possit: qua gratia non defuerunt, qui discipulis suis, institutũ uitę eius, quã felicissimam asseuerabant, tribus tantum istis syllabis, Qua, quĩ, quo, præscriberent & inculcarent. docebant nanq; his tam paucis perfectam:

Etiam rerū rationem contineri: quandoquidē
præteriti Principij causæ, præsentibus actib.
influētes, ad absolutionē futurī finis dirigeren-
tur. Elucere autē illud cōtendunt, in ipso prin-
cipio, cuius nullum est principium: in effectu,
qui nullum habet suppositū, in fine eo qui est
infinite ab eo namq; principio quod bonum
est, bona oriri omnia, per effectu eundem
progressiones fieri in melius, in fine, qui idem
est, demum uniuersa, bono summo includi.
Quod intelligens Paulus ille, uas electionis &
doctor gentiū, τῷ περὶ θεωρίας φιλοσοφηῦναι, afflatu diui-
no exclamare auditus est: Vnus Deus & pater
omniū, qui super omnes, & per omnia, in om-
nibus nobis. Ex ipso siquidem, per ipsum, &
in ipso sunt omnia. Tale certè donum est, ut
dixi, ô uiri ornatiss. munus illud literarum bo-
narum, ut de Deo ipso perfecto, immutabili
& immortali iudicare rectè homo imperfe-
ctus, corruptibilis & mortalis, & docere bene
possit. De Dei autē operibus, quàm certa, quàm
possit uerè pronunciare literatus, demonstra-
tiones eæ ostendunt, quæ de huius pulcherri-

mæ fabricæ, cœli uidelicet ornatu, Sole, Luna,
planetis & alijs innumeris stellis, nempe de
eorum ortu, influxione, occasuq; habetur ex
pressæ. item argumenta quæ extant de omni
sensibili, uegetabili, eorundemq; motu: de
subsistentibus animaq; carentibus rebus. Hac
itaq; ornatus excellentia homo, cum cæteris
antea quoq; naturæ rebus præstet, ea qua est
præditus ratione, de homine rationali potis-
simùm, & quæ sint in eo præcipua dijudicare
eum posse, nemo difficulter credet. quando-
quidem simili cognoscitur simile, fitq; simili-
tudo notior, ubi cognitio est efficacior. Proin-
de nunc rerum omniũ authore, sed non sine
omnium luctu, factum uidemus, uti eos qui
pollent ingenio, qui literis ualeant, uerba face-
re necesse sit, de homine, quo à condito orbe
nullus præfuit Reip. desiderabilior, neq; eius
amantior: nempe de D. Imp. Cæs. FERDI-
NANDO P. F. Aug. qui nuper ix Cal. Au-
gusti diem suum obiit. Quippe cum uniuersus
Orbis, qui ad tanti uiri exemplum atq; ani-
mum augustum & pacificum compositus
erat,

erat, nunc non solum ob dissolutam quorundam, rectore remoto, & suspectam licentiam periclitetur: sed PATRIS PATRIAE illius decessu, luctu quoque & squalore obrutus iaceat merito: cum F. F. F. Aug. ORBIS ille AMOR & moderator D. Imp. Cæs. MAXIMILIANVS P. F. Augustus, & FERDINANDVS Sebastocrator TVRCARVM TERROR, nec non CAROLVS Porphyrogenitus, SPES ALTERA SECLI, Frr. animo ingenti, acerbiter ex morte genitoris perferant insuperabilem cum CATHARINA. F. cum defensore Reip. Christianæ SIGISMUNDO AVGVSTO marito & Rege Polonorum max. FLAGELLO MOSCOVITARVM, ANNA insuper F. cum coniuge ALBERTO Bauarũ Duce, Heroes regij ortus & animi: MARIA F. cum VVILHELMO Cliuensi Duce, uiro, quo inter summates huius seculi, pietate, artibus pacis & literis nullus illustrior: & ELEONORA F. cum uiro suo Mantuanorũ Duce, inter Italos Principe summo: parentis.

rentis & focerī obitum, animi max. dolore cō
querantur. Cum reliquæ Filiaē Augustales
quinque, quæ ad Pontes Oeni Fl. educantur,
plangore & lamentatione iusta, dulciss. geni-
torem prosequantur, uidelicet ipsa **MAG-**
DALENA ut ætate inter eas maior, ita pie-
tate in Deū, in parentes & homines maxima:
MARGARITA omni gemma precio-
sior, non barbara **BARBARA**: **HELE-**
NA Augustæ Cōstantini matri in omnibus
uirtutibus proxima: & miraculum illud Na-
turæ, eiusq; opificij opus summum & absolu-
tiss. ac ita exercitatū **IOHANNA** illa, quæ
uix ex utero matris progressa, tenerrima puel-
la ex genitricis dulcissimæ decessu, coacta est
perferre maximum dolorem: quē nūc recru-
descens ex patris obitu, in toto isto choro
sororum, & diuina puritate, uirginitateque il-
lustrato fidere patriæ salubri, quod totā Pan-
noniam & Noricum omne imò uniuersam
Germaniam illustrat, splendorem uenustatis
& decoris tanti obnubere & obscurare non-
nihil, nemo non credat. Cum numerus ne-
potum,

potum, qui hinc inde per Orbem terrarum,
ad leuamen & in omni humana ærumna dul-
ciss: quoddã refrigerium nationum, provin-
tiarum & regnorũ dispersus colitur, iam ali-
quid ob aui excessũ, nũc ita animo fractus ui-
deatur, ut quam dare solet, ipsam consolatio-
nem uix recipiat. Cum Hispania & Belgica
Gallia omnis, ceu destituta altero patre, lamẽ
tetur & illachrimet, PHILIPVS Nepos,
CAROLVS Pronepos Christianæ Reip.
duo ocelli patruï & propatruï morte, quasi
caligent, Cum summus Pontifex, Italia diua,
Venetiæ inter omnes orbis Respublicas con-
filiio stabilis, Gallia olim florens, nunc suis ui-
ribus accisa et diuaricata uix ferant desideri-
ũ optimi Augusti, & naturæ illius blandæ,
conciliatriculæ quidem omnis societatis &
reconciliationis humanæ, undecunq; immi-
nebat uel regionis, uel in alijs rebus ambitio-
sior aliqua concertatio: Cum Europa tota pa-
cis instauratorẽ defleat: Cum Asiæ pars ma-
ior ingemiscat, ob otium, quo tanto frueba-
tur, ab huius tranquillo & pacifico animo,

B quan-

quantum illi concederetur. Cum Aphrica salutis spē abijcere, ac quasi de ea desperare iam nunc audiatur, quam sibi ex uiri huius consilij & auxiliij, nepoti ex fratre semper coniunctis, præsentissimam & persuasivam proposuerat. Cum ea ipsa elementa rerum condolentiam fermè ostendent aliquã: & quãdoquidem in ipsa lætissima ubertate, terra sit astrictior: aer in amœnitate summa, corruptior: aqua & ignis, quàm pro cæli statione, illa nunc efferuescens tumidior, hic obtusior & tepidior multo certè, ut superius admonui, uiri ornatis. quibus tantus, & communis iste dolor mitigetur, disciplinarum bonarum instituta efficaciora, & ingeniorum uigor requiritur maximus. qui in me cū nullus omnino, aut admodū exiguus sit, quod ipsum infãtia mea indicat: neq; confidentiæ tamè, neq; impudetiæ aut temeritati meæ dabitur, si uel communi huic, priuatam hanc meam tristitiam coniunxero: uel remota nunc ab omnibus, alias quoque in simili casu nunquam assueta gratulatione, sacratis. Imperatoris excessum prosequar.
Nam.

Nam si ad beneficia respiciam, quæ supra necessitatem meam, ornatui meo dedit, quæ tam ingentia, tam splendida ac multa in me contulit is qui benefacere uniuersitati totæ nunquã destitit, sanctiss. memoriæ noster Imperator, certè Reip. nõ condolere non possum, illachrymari uerò & lamentari iure debeo & possum benè. quòd qua Remp. qua me priuatum complexus fuit, beneuolentiæ fructus unà nobis ablatos considerem. Si uerò animũ ad contemplationem & imitationem eius, quam uixit, quamque nunc uiuit, uitæ applicuerimus, potius quàm quod necessitati et humanæ conditioni obnitentes, inanem nescio quem luctum adsciscere nobis uelimus: certè in huius uiri ortu, progressionib. in fine ipso omnia apparebunt & bona & læta, subtriste nihil, nihil subamarum. Qua enim melior eius pars, id est spiraculum illud diuinũ, & omnium nobilissimo multo nobilior ipsius animus, in corpus ipsius tenerrimum sese diffuderit, non est quòd quis se scire neget: cum apertum sit à diuino intellectu, eoq; unico,

dimanare omnes omnium animos, qui præsertim in hac traduce Gothicæ & Francicæ stirpis (quæ in hoc nostro Imperatore coaluit) semper & ubique sese exeruere mirandæ pulchritudinis. Fallere autem non potest, perfectiori & pulchriori in corpore animum, minus à cõtemplatione pulchri auerti atq; ideo ad idæam supernam se propius uertere posse, quandoquidem illa pulchritudo in corpore, ceu imago quædam, pulchritudinis animalis incitetur & alliciatur, in desiderium pulchritudinis incorporeæ. Ortus itaq; tanti animi, qui nostri fuit Imperatoris, quis est probandus magè, cū & animus pulcher diuinæ pulchritudinis portio sit, & pro naturæ capacitæ, etiam corpus reddiderit formosum. Præterea si ortus huius humanus, à nobilitate et uirtute, qua prisci illi homines, quàm nostri temporis, nobiliores æstimantur, censendus erit, quis non uidet, tot regum, tot Imperatorum, tot utriusq; sexus principum (quos inter maiores munerare potest *ἐὐγενέειν*) principium illi dedisse nobilissimum, cum opus et
uis

uis principij sit, sibi sua reddere quam siimili-
ma. Hæc nobilitas tanta, ex uirtute orta, cum
in toto generi uiguerit, semper, atq; in tot æ-
tates transfusa fuerit, nō solum neque simpli-
citer ortum pulchrum nostro facit & nobilē,
uerum etiam et bonū, quod antiquius pulchri-
tudine: haberi enim pulchri, satis nobis est, re-
uerò & non opinione boni esse cupimus, &
hoc etiam id ipsum est, quod censores seuerio-
res petunt & in homine requirunt, nempe, et
a uo & patri atque omnibus maioribus ipsum
præstare debere bonitate & amore uirtutis,
Ex uirtute enim bona in hominibus incremē-
tum capiunt. Accedat nūc & locus qui tertiū
genus Idæarum perhibetur esse, perennitate
sua, qua nunquam interit, optimū. Hunc cer-
te: ex dignitate eius propria, uiri sapientia præ-
clari semper fecêre plurimi. nam in Græcia
nasci, Athenis procreari, ipse Plato Philoso-
phorum Deus, Deo tanquam summum do-
num, atque rem sibi gratis. acceptum refere-
bat indies, maxima quidem Dei laude & præ-
conio singulari. Neque defuerunt qui patriã

post Deum omnibus rebus præponere iube-
bāt. Quoniam igitur ex Archiduce Austriæ,
id est, ex summo post Augustum in orbe Prin-
cipe, ex uiro Germano, ut talis Imperator pro-
crearetur in Germania, arcano quodam Dei
consilio uetabatur: id tamen destinata illa Dei
uoluntas effecit, ut in Hispania, prouincia bo-
norum imperatorum fœcundis. uerè Germa-
nus nasceretur Cæsari. inde enim, & si non
Germani, nihilominus olim optimi Princi-
pes, & Augusti sanctis. prodire solebant. qua-
les fuere Nerua, Traianus, Hadrianus, Anto-
ninus Pius, M. Antoninus Verus, Theodosij,
Arcadius & Honorius. De influxione illa cō-
stellationum, quam quidam Genethiaci in
natiuitate nostri Imperatoris fœlicissimam
pronunciarunt, disputandi neque locus, ne-
que tempus nunc est. ad hoc, homini Chri-
stiano, satis esse affirmo agnoscere, & firmiter
illud credere, si quid ulli ex qualicunque crea-
tura Dei eueniat boni, id ex prima & æui-
terna causa causari, ex benignitate ipsius, qua
ante conditum orbem, ut homini bene es-
set,

fet, decreuit proficisci. Licet hæc uel ars, uel diuinatio sit: ortum tamen huius nostri commendat non parum. Qua igitur, nempe ex mente diuina, & ea de caussa ut tanto melius esset humano generi, cum consideramus ortum hunc suum habere initium, profectò absque ullo modo cōgratulemur, diuina gratia tantum illustrato uiro, necesse est. Quí autē tantū nobis gaudere debeamus, nullus erit qui quærat. Licet enim interdū ortu illustria degenerassent multum uisa fuerint: in hoc nostro, omnem illā ortus diuini, diuinam indolem, progressionem & dispositionem uitæ, tantā foelicitatem assecutam fuisse constat, ut in qualitate sua præsentī, confirmata & sedata uitæ bona, magis æternitate censenda, quàm mutationi obnoxia unquā æstimanda se exhibuerit. Educatio namque, quæ generis dignitatem semper illustrat ac beat, huic accessit in primis optima, quæ difficultatis maioris habetur, quàm ipsa generatio, timoris & momenti plena: quippe animum solet adducere in amorem uirtutis & adiungere bonitati. Demum optima in uirili

ætati amplecti, et ceu artes à teneris imbibitas
exercere. ultimo uel indolem ipsam meliore
efficere, expolire, emendare & corrigere. Hu-
ius autem educatio nihilo inferior fuit ul-
læ aliæ, quæ unquam celebrari potest disci-
plinæ, siue Perfarū, siue Lacedæmoniorum,
siue illam Romanorum hac in parte curam
et diligentiam respiciamus, neque fuit ulla æ-
tas, bonorum, doctorum & ad institutionem
sanā magis aptorum uel promptiorum uiro-
rum prouentu feratior, quam ea ipsa, qua in-
doles diuina Imperatoris nostri optimi, licet
in tenerrima adhuc ætate fidem & ipsam di-
ligentiā præceptorum, propria & ingenita a-
lacritate stimuloq; boni præuere uisa fuit.
In Dei enim ueri cultu, quis à teneris deuo-
tior? Veri quis tenacior? sui ipsius uictor et
domitor quis magis strenuus aut seuerior
imò contra omnes casus quis obfirmatior? Ex-
emplis quod probem ista, neque eorūdem in-
uidia, neque aqua quæ mihi effluit nunc pati-
untur, exhibuit enim adolescēs ea, præstitit iu-
uenis talia ac tanta, quæ quantus futurus esset
uir,

apertè demonstrarent: qui demum Reip. ad-
motus, qua eiusdem & sui ipsius bona tracta-
rit prudentia, palàm est. Cum enim tantæ sit
facultatis ipsa Prudentia, ut per se fœlicitatem
hominis efficere possit: quantam illam pute-
mus fuisse coniunctam nunc, ortus bonitati
& educationis splendori? certè in malis simi-
lem illam serpentis, in bonis columbinæ syn-
ceritati eam permistam, rebus adhibuisse eũ
nouimus, ac ita illam incorruptam à maligni-
tate conseruasse, à stoliditate, proprietate sua
simplici eam liberasse, ritè affirmamus & au-
daciter. Hac itaq; adeptus est regna, imò Orbis
imperium, cum semetipsum antea haberet,
teneretq; bona omnia. Tutatus est autè uni-
uersa, & singula moderatione, & pacis bono
omnia conseruauit. Compleuit mox uirtutũ
suarum decore & odore bono terrarum or-
bẽ, atque adauxit propria fœlicitate suos om-
nes, quos aliorum dominos fecit. His denique
usus est ita, ut caperet omnia: quod autem ip-
sum uel teneret uel caperet, extaret nusquam,
præsidio atq; munimento uirtutum omniũ

C tempe-

temperantia illa munitus, quæ affectionum
animi honestissimarum desideria moderatur,
imperfecta & perturbata exterminat, pro-
fligatque belluina illa & conficit. Ea factum
ergo est, ut noster, quæ legibus concessa,
quæ moribus bonis libera, quæ honestatis
ratione licerent maximè, complecteretur:
non quæ liberent, imò nec ea quæ iusta licen-
tia admitterentur. Magnas tamè res maximis
periculis, quod recepit, gessit, & euicit ut lau-
dabile est. ita fortitudinis eius proprium erat,
facultate intellectuali immotus permane-
re, uigore maximo intellectuali actus ingen-
tes perficere, mentis habitu constanti & im-
mutabili omnia aggredi. ita in omni uita for-
titer faciebat per se, aut robur suum com-
municabat & uerbis & factis alijs ad solidum
firmumque statum adaptatis: inuicta inde
illi strenuitas, honestarum rerum electio,
quæ neque labores, neque pericula recusa-
ret bonorum causa, neque mortis horro-
rem formidaret animi magnitudine: quia nõ
uita, sed eius bona semper maximi faciebat.

Nam

Nam et ipsam fortitudinem eam esse sibi ima-
ginabatur, non quæ timorem moderaretur,
sed quæ metu omni careret. Eam autem om-
nem corroborabat, qua sine nulla est, Iusticia.
nam cum Deum nullo uspiam modo iniustū
esse agnosceret, sed quàm iustissimum omni
ex parte: atque eundem in Imperatore imagi-
nem suã qualitercunque repræsentare, ut in-
ter homines iustissimus esset satagebat. nam
ipsam iusticiam & matrem & nutricem cæ-
terarum uirtutū probè agnoscebat. sine ete-
nim illa neque prudentem, neque temperan-
tem, neque fortem ullum quempiam esse cõ-
tigit. hanc enim quidam harmoniam & con-
cinnitatē totius animæ uocarūt. habitus nã
que habet uarios: quos si consideremus, et uti-
litatē ipsorum ponderare uelimus, uniuersita-
ti rerum maximè eas conuenire, eisque ne-
cessariam esse intelligemus. Omnis enim to-
tius mundi principatus iusto ordine directus
& institutus, non ne Prudentia uocatur? imò
prouidētia ipsius Dei, quæ illã optimis tradi-
tionibus suis ita disposuit, in Rep. nonne Pax

& æquitas nominatur? In re familiari, uiri & uxoris concordia, domi de famulis benigna curatione, famulorum erga patronos reuerentia, nõnne temperatura & moderatio concinna appellatur? In corpore animi, sanitate, perfectione & uigore membrorum, nõquid robur, & firmitas uocitatur? in anima siquidem ipsa est uera sapientia. quæ uerbi & ueritatis mater existit, dum absq; uerbo nihil proloqui possit, & quod extra ueritatem profertur nihil sit. in æternitate autem sola ueritas constat, terra terra est mera: aer uerus aer: aqua pura pura aqua: ignis ignis solidus: tamẽ neque terra, neque aër, neque aqua, neque ignis, nec aliud quicquam ueri est: neque homo quidẽ, quatenus homo, uerus est. Vnus Deus uerus est. Hanc ueritatem dum assequi propriam & integram nequiret, semper tamen eam imaginatione & similitudine expressit, dum bonitatis studio fraudẽ omnẽ exploderet, constantia reuocaret errorem, efficacia impedimentum reprimeret. Hinc ille deletus cupidinum: tam sanus continentia oculorum

lorum & manuum, & tolerantia tã absentiu
quàm præsentiu rerum, quæ optimarũ rerũ
cogitationibus nunquã obsistebant, neque di
ctis neq; factis gloriosis obstrepebant: sed locũ
faciebant ei parti animosæ, qua & ferebat
illa, quæ aliorum uel imprudentia uel immo
destia commissa, aut quæ iniquitate aut men
dacio, nec non & ira mansuetudinem eius
ad irã, uel ad ultionem rapere potuissent. cũ
ab illo quæ rectè facta essent nunquã obscura
ri, aliorum uel facta uel delicta abscondi non
posse intelligeret. cum enim actiones propri
as ut in speculo semper examinaret, ut hone
stas illas suas ornaret magis, præcipua illi
erat cura, nec minor, qua aliorum turpes tege
ret: sed omnium maxima, ne sibi ex cæco sui
amore, plura tribueret, ex affectu detraheret
proximo, uel parum quidem: pessimam iudi
cans scientiã alieni mali, & turpissimam de
fectus proprii ignorantiam. Dum sese nosse,
sit illud, quod Deum agnoscere, cuius cogni
tio Deo ipsi assimilatur: illa autẽ similitudo
Deo nos dignos facit, & dignos Deo esse est,

nihil Deo indignū committi: sed cogitare res
diuinas, cogitationes loqui, & locutionē præ
stare, quæ locutio cū minus fastuosa sit, gesto
rum nullam quærit inanem gloriam, nullam
arrogantiam. nam altum sapere, Deo soli cō
cessum, dum ille quæuis præsumptuosa casti
get. At quo rapior uiri ornatissimi? Noui, &
optimi, noui expectare uos, & animum atten
dere, quando enumerem, quæ et quanta bene
ficia Reip. impēderit Imperator noster cōsi
lio, conatu, & effectū harū uirtutum. Colligi
te quæso animum, atque expendite ipsi, quan
ta mihi uestrūm omnium sit habenda ratio.
in primis attentiores hactenus uos habui ad
ea quæ dico. non abutar uestra patientia: ne
que eius, quæ mihi maiori impetu diffluit, a
quæ reliquum, ut notis, ijsq; uulgaribus reb.
enumerandis effluat, admittam: sed ut recon
dita huius Imperatoris beatissimi pietate, e
uidentissimis testimonijs & exēplis absuma
tur, desidero. Non deerunt sacrosanctæ Ma
iestati huius Imperatoris, uiri addictiss. erunt
autem per plures doctiss. & literati homines,
qui

qui tanta, tam ingentia, quo pollent ingenio,
qua me multum ancellunt suaui loquentia &
dictionis ornatu, explicabūt et celebrabūt, ea
quæ me uel sermone uel cogitatione assequi
posse planè ipse despero. Nam cum hic noster
inter summos omnium seculorum, omniū
gentium Imperatores, numerandus ueniat,
Moyſi certè mansuetudine, pietate in Deum
Dauidi, Salomoni sapientia illum compara-
bunt, & probabunt argumentis & quibus ua-
lent admodum subtilioribus demonstratio-
nibus. Cumque Cyrus ille Persarum rex, ani-
mi & corporis dotibus illustrissimus, Xeno-
phontis quidem eius hominis ingeniū & lin-
guā (qua ipsas Musas loqui creditum fuit) ita
exercuerit & defatigauerit, ut fidem historiae
supergressum eum plerique calumnientur:
quantus igitur labor erit fidē facere de huius
nostri, quibus in Cyro omnia superauit, uirtu-
tibus? Erit hic labor, hoc opus erit tuum, uir sa-
crate & Quinqueecclesiensi apud Hunga-
ros pontificio præfecte, ô Georgi Draconi-
ta, quem inter Latinæ linguæ peritiores, sacro
sancta Maiestas Cæs. & eloquentissimum,

& summum esse pronunciauit, in corona uirorum principum, ac me præfente: quando cōsultabatur, quo ordine imagines illæ æreæ artificij stupendi, omne miraculum exuperāti Mauseolo illo ab Imperatore hoc nostro D.IMP.CAES. MAXIMILIANO, P.F. AVG. auo, apud pōtes Oeni cōdito, inferēdæ essent. Aut certè acumē & uigorē hoc postulat, rari illius tui ingenij ac ad miraculū usq; exultam illam tuam eloquentiam Georgi Sigismunde Seldi, qua illa ipsa testificatione Augustali, Drafcouitij literatura par uel proximus es, ad collationem autem aliorum supremus. Hīc tu Cygneō candore & suauitate præstantis: idemq; doctis. frater à Suanbach Iohannes Andrea, hīc adsis, euge, ostende rogo ijs qui nunc sunt, quiq; futuri erunt, quanta cum Germaniæ, patriæ dulciss. gloria, quanta cum exterorum admiratione et laude omnium, eruditionem. omnem eloquentiā solus exsuperes, campus enim hīc est latissimus, in quo exultare possit illa tua oratio, siue inter laudatissimos Græcorum, siue inter Romanos

manos principes optimos, hunc nostrum numerare uolueris: aut ut meritò fieri debet, ijs omnibus unicū hunc præponere. Quis enim Euagoras uiginti talentū precio ab Isocrate celebrat⁹? quis Agefilus, à Xenophonte familiaritatis studio dilaudatus? quis Traianus Plutarcho, quis Gratianus Aufonio nūdinatione cōsulatus ita expolitus, nō inferior huic habitus est, aut haberi debet, si officia illa regia contemplantur, quib. is tam fuit instructus & fœlix, cultu siquidem diuino, imperio & iudicio? Cū enim optimum ab optimo, summū à summo ut colatur cōueniat: bonus sacerdos ut esset, qui iustis sacrificijs p̄ mentis, Deum opt. & summū cōciliaret sibi & subditis suis, sese atque eos beatos faceret semper, curauit. Non ne ipsius prudentis siquidem ac fortissimi Imperatoris hoc est, quod tyrannorum illas ab Oriente, Septentrione atque Occidēte impressiones, uel cōsilijs tantū repressit suis? aut quo minus ui & impetu euerterent Rēp. Turca immanis, aut Moschus barbarus, aut alius aliquis civilibus bellis saginatus caupona-

D tor,

tor, armis suis & auxilijs auertit. Non'ne ea tā longæua pax, quæ memoria hominum nunquam uel florentior uel diuturnior humano generi cōtigit, hoc seculū ut bearet op9 ipsius est? Nonne iudex incorruptus iustitia, legibus & moderatione propria & lege quodammo do uiua, quæ ipsemet fuit, bonū extulit, depreffit malū? Colloquijs, uultu, beneficijs cōferendis quis eo benignior? aspectu moribusq; quis uerēdus magis? odio mali quis grauior, & magis metuēdus? quæ unquā erga aliū populi maior reuerētia, quis amor ardētior uulgi, quā in hūc Imp. grauitas illi9 quā ipsum hostib. terribilē semper reddidit? magnāimitas, quāta fiducia amicos eius impleuit? Nihil in eo humile, sed quæ sceptrū & regnum decerēt omnia. Voluptates illi quæ honestæ, quæ memoratu fuerunt digna facinora: magnitudini imperij pares conatus, in muniendo, ædificando, in succurrendo: æquus in omnibus. His certè morib. ipsius, imperij et aulæ pulchritudo elucebat: quoniā in ea nihil nō optimè gubernatū inueniebatur. Sic imitādo Deum, optimus Imperator Deo char9 fuit, ob idq; omnib. cha

risimus, quasi res quædã preciosa, peregrina
ac rara, utpote cœlit9 ad nos profecta, ut nob.
bene esset. Hæc aut, quod cōtemplatione uir
tutū eius penè obliuioni dederā, uiri ornatiss.
ut sunt maxima, maximis ingenij s & excultif
simis relinquēda iam dudū dixi. Vestrū aut ad
esse nonnullos, qui bellis pro Rep. gestis ipsius
auspicijs interfuere, cū uideam, sic ex uobis pe
regrinis qui ordines ductauere, sic ex istis gre
garijs militib. huius municipij Oberndorff ci
uibus ipsius maiestatis deuotiss. nec non à fir
mitudine animi, alacritate, disciplinaq; belli
calaudatis, unā uos, ô optimi, uos omnes testes
adhibeo, quod oculis uestris, quod manu ue
stra, patriæ imminens excidiū uidistis & de
pulistis, tale fuisse, quod Remp. Christianam
euertisset funditū, nisi, ne decrimentū maius
caperet, sapientia & constantia sua prouidif
set Imperator noster: quo uno uestro testimo
nio, sanguine plurimorum qui pro patria oc
cubuere confirmato, tantū bellicæ gloriæ ac
cedere huic nostro puto, et datū esse existimo,
quātū uel Alexād. illo, magno orb. prædoni et

tranquillitatis uniuersæ perturbatori: aut Cæ
sari libertatis patriæ faci & extinctori unquã
ut tribueretur possibile fuit. Quod si Romu-
lo eiusq; successoribus regibus, ob conditum
Romæ regnum, & institutũ, diuinitatis quæ-
dam opinio accreuit: Si Cofs. Reip. incremẽti
tanti Imperij immortalis quædã laus tribuitur:
Si Imperatoribus sese (usque ad Commo-
dos & Heliogabalos, Gallienos, & monstra at-
que portenta hominum illa) subsequenteribus,
quæ illis referantur dignæ gratiæ hæctenus
excogitari nequiuere, quod iisdẽ quibus hic
solis cursus coercetur terminis, Imperium
hoc sacrosanctum extenderint: Si Carolinis,
quod illud in Germaniam transportarunt ho-
noricum: Si Othonibus, quod illud illustra-
runt iam tremendum: Si Frydenrychis, quod
istud adauxerunt latissimum, tantum debe-
tur: quid ergo Habsburgij meriti sunt, hac tã-
ta, tã longæua & uigilanti cura, qua illud nu-
tans fermè sustinuerunt, & hic noster mole
sua ruinã minitãs instaurauit atq; erexit? Quid
ergo, ac ad quid, nempè ad bonum uniuersi-
tatis,

tatis, huius nostri progressionis omnes cum di-
rectas fuisse intelligamus, easque nobis omnibus
utiles fuisse sentiamus, quantae igitur laetitiae,
quanta suauitatis recordatio illius hominis de
nobis tanta demeriti, omnibus nobis esse debet?
Imperatoris nostri mens & anima cum in per-
petua tranquillitate ac hilaritate acquieuerit, et
illa uti omnes omni tempore frui possemus,
uirtutum suarum exemplo, cum nobis modum
reliquerit: quae haec nostra esset pusillanimi-
tas, non ferre nos posse frustrationem illam,
quae a corporeis oculis nostris illum nobis ra-
puit, quem in imagine potioris hominis ani-
mi contemplatione omnibus momentis praesentem
habemus, recolimusque frequentius?
quandoquidem appetitae rei, quanto remotior
est, tanto magis crescit eius recordatio & desi-
derium. Praeterea ipsa natura lugendi termi-
num praescripsit: meminisseque iubet non solum
funeris, sed uirtutis relictae. Nihil enim perpe-
sus est hic noster lachrymis dignum: sed omni
laude & gratulatione plena edidit & perpe-
trauit. Quo autem (ut ad illud tandem ueniam)

diuina ac prædestinata dei uoluntas, atq; ipsa
diuinæ indolis eius adpræhensio, in ortu &
omni eius progressionem respexit, eò iam trans-
gressus est PATER PATRIAE: nempe
ad finem illum, cui summum bonum includitur,
quod ipsum & principium & finis rerum est om-
nium. Huius autem mei dicti rationem forsitan
petent ij, qui inferioribus istis & humanis for-
dibus adhærentes, illud in ore habentes sem-
per occinunt, *ἀλλὰ καὶ γὰρ ἡδὴ ὄρα ἀπεινοὶ ἐμοὶ ἀποθανομένω ἡμῶν*
διὲ βιωτομένοις. ὁ πότεροίς ἡμῶν ἔρχονται ἐπὶ κενον πράγμα, ἀδύλον πάν
τι, πλὴν ἢ τῷ θεῷ aut illud quod est dissolutissimum
obgannunt: Qui de statu defunctorum nos
certiores redderet, mortuorum hominum
rediisse nullum. Huiuscemodi hominibus,
qui omni contempto intellectu, uix ratio-
nis liberio rem partem retinent, ac sensi-
bus sese immergunt totos, non ob id quod
digni sint responso, quicquam contradice-
rem: nisi simpliciorum animi, horum leui-
tate si corrumpantur, Christianæ persuasio-
nis discipulis maculam inuri, multos in-
terim

terim pios offendi intelligerent. Quapropter dum tribus aut quatuor argumentis impudentiam illorum castigauero, interim uos, ô uiri ornatissimi, iacturam tantulam temporis, animo fertote æquiore: licet uel ea tantum ipsis obijciam, quæ uos ipsi in omni re & scientia multo me exercitatiores, & uera esse agnoscitis, & ab omnibus omnium gentium & persuasionum, tam Christianis quàm ethnicis philosophis, & approbata & tractata compertû habetis. Dicât igitur isti Epicuri & Sadduceorum sectatores, Anima quæ uoluptatibus eorû ad eò aduersatur, nõne contrà nitendo & pugnando, corpus in pluribus afficit & adfligit? Non negabunt. itaque fateantur & hoc. Molestias autem et afflictiones corpus horrere, ac ab iisdem liberari, summû carnis esse uotum, et ad quod anhelat propositû. Ergo, cum absq; morte (quã doquidẽ animus omninò immortalis sit) ab ijs liberari nequeat: et per mortẽ corporis molestiæ illæ omnes dissoluãtur: ea una ad uotû et ppositû suû peruenire eos posse, necessariò
sequer-

sequetur. Sit præterea, ut mortē nihil, & post
discessum ex uita, defunctis sensum nullum ef-
se, impia opinione sibi præponant. Continge-
ret autem ex ipsis uni illorum, etiam regio in
statu posito, uel unica nox, quæ in somnijs,
quæ quietem ipsorum interpellarent, uacua
esset, certè illā omnibus in tota uita propone-
rent. Ergo Mors illa, sit nox illa, sit somnus il-
le, ab insomnijs immunis, perpetuus & acce-
ptus. Ita desiderio illorum nihil amplius ob-
strepet. Iam uitam sibi præfigant, licet porco-
quàm homini magis conuenientem: cū tamē
& ipsa esse perpetua non possit, minus etiā
ut illis grata sit oportet. Ipsi uerò ob cruciatū,
quam ex non gratis rebus sentiunt, profectò
& illa ingrata carere mallent, & quieti esse: ad
quam tranquillitatem perpetuam autem, in-
finitam, & suo proprio bono iam desiderabi-
lem, stulti illi homines, si quanta esset unquā
agnoscerent, aut eorū aliquis, qui ex uita hac
discesserunt, si illis redux ad nūciaret, quanta
defunctos & quæ pax, quies & cōsolatio ma-
neret: proculdubiò ut abrupta hac, quam a-
gunt,

gunt miserrima uita, quantotius ad aliam pro-
perarent, nulla ui retineri possent: quia uti
sunt in rebus corruptibilibus intemperantes,
ita in immarcescibilibus adipiscendis nullum
modum adhiberent. At ualeant isti, priusquã
aquã mihi absorbeam, quam doleo mihi im-
petu defluere. Quam enim uel ueri, uel mali
cognitionem reciperent, uel ferrent isti, qui
malum id iudicant, quod optimã uitam ne-
cessariò sequitur: id est, quod animum à car-
cere corporis & uitiorum uinculis absolutũ,
liberum, ad principium suum nobile, ad finẽ
suũ optabilẽ euehit. quoniã & ipsa natura, ut
ad esse bonum, ita quoque ad finem properat
optimũ. Properem⁹ igitur & nos ædere, quæ
animi diuinis promissionibus confirmati, cer-
tam testificationem adferunt: & quæ ad finẽ
optimũ, id est summũ bonum, exemplo nos
incitant desiderandum. Fretus etiam con-
scientia bona, agnitione quoq; ortus sui obfir-
matus, & progressus sui certus, cum D. IMP.
CAES. FERDINANDVS P. F.
AVG. intellectum iam suum, intellectu su-
E perno

perno illustratum et rationi ea sensibus preua-
lere intelligeret tantum, quantum animales
illas uirtutes in ipso deficere sentiret, quod à
condito orbe regum nemo, quod Imperato-
rum nullus, testimonium relinquere uoluit fi-
nis sui, quod sibi præscriptum habuit, in quo
extrema omnia, et perfecta foelicitatis, uniuersa
contineretur. Manum ipsius subministrantem
uocis proferam, uiri ornatiss. quæ cum thesaurum
cordis, quam lingua proximis profert
illa loco distantibus prodit, testis eorū quæ dis-
co erit locupletissima en. manus, En signū. Eri-
gite animū & aures, ô boni, solebant olim, qui
de imperio cogitabant, nō tantum pecorum,
armentorum, ferarum & belluarum: uerum
etiam grauidarum mulierum & foetus huma-
ni nondum æditi, exta rimari: ariolos angu-
resq; fatigari, horribiles recessus, ac nescio quæ
onginqua & peregrina oracula consuleri, &
huiusmodi mille scutari abominationes, totis-
dem etiam ac multo plura execranda sacra ex-
plorare, cum de diuturnitate & fine eius con-
sultarent. Hic uerò sanctiss. Imperator, eo ipso

tem.

tempore, quo ad desideratum iam suum finem, adhuc perparum superesse, foelicitate & praefagio indolis omnium reru gnarae, sentiret de rerum uniuersitate eiusque statu confirmando, omnibus orbis partibus quae optima proposuit, atque que solida essent consilia communicauit. Ea dum melioribus & sapientioribus uiris per totum imperium, nec non congregationi sacrorum uirorum tam celebri, quae Tridenti, quam a multis annis frequentior nullibi coierat & probanda & reip. Christianae commendanda obtulisset, de eo, quem exspectabat finem sollicitus, inter alia & sacra & recondita arcana, id ad me scribit, latinis uerbis, quae ex fide recitabo, quantum ad hanc nostram orationem confirmandam faciunt. **Auscultate igitur, FIDELIS, DILECTE.** Ad te o sacratissima anima me conuertam, quae ceu Deus in mundo, rerum dux atque praefes fuisti: tua enim benignitate id probatissimum omnibus atque contestatum reddidisti, illam quae tantum probatur in omnibus, uidelicet, animi erga Deum ipsum confidentia,

tantam esse, ut omnia possit, & quæ rogati cō-
ferunt, a se quatur. Tu enim cum intelligeres
erga te fide mortalium nullum (absit rogo in-
uidia dicto) ante me esse, quæ in me non con-
tulisti? ut enim inter tuos familiares me annu-
merares, fides mea percognita tibi præstitit:
ut inter Imperij nobiles me atq; hæredes me-
os nominares, fides mea perspecta tibi suasit.
Ut studia & labores meos iuuares stipēdijs lar-
gis, fides mea obtinuit. Et fidei meæ erga te,
erga Imperium hoc sacrosanctū, erga de cœ-
lo demissam illam Austriacam progeniem;
ut perenne testimonium ostendere possem,
fides ipsa mea, & dilectio tua effecit. Quid enī
satis dignè de tua erga me dilectione profer-
re possem? quæ quidem tam certa est, tamq;
irrefragabilis, dilectionis illius, qua summus il-
le cœlorum Imperator me amplectitur, tam
evidens nota? Dum enim corda regū, Rex su-
pernorum & Deus deorum maximus, in ma-
nu sua habeat, eaq; dirigat, ut ab illo ipso tan-
quā summo bono, per te tuiq; similes bonos,
in eos quib. benè uult, boni sese exoneret gra-
tia

tia & abundantia, meritò mihi persuadeo & confidenter, ex summi Dei bona illa uoluntate, tua omnia beneficia in me profusa esse. At ignoscite uiri ornatifs. Postulabat illud sacrosanctæ maiestatis benignitas, qua me complexa fuit, ut fermè suspecta quadam iactantia, diuinam ipsius in me liberalitatē commemorarem. nam ut ille inquit, Gloria Dei est cælare uerbum, & gloria regum inuestigare sermone. pergam nunc.

HIS NON DETERREBOR (inquit) **CERTE NON FACIAM: QVIA SCIO ME MORTALEM:** De morte nescio qua causa, ut ad me scriberet, ornatifs. uiri, fuit tamē seria tractatio. Hac illa (ut audistis) deterreri se negat fortissimus Imperator, cum tamē mortis metus antiquissimus sit inter omnes timores: imò omnes alios metus propter hunc ipsum timemus. Iulius namq; Cæsar ille dilaudatus, huius sacrosancti Imperij conditor, nōne in sermone illo pridie ante ipsius mortem in cœna nato, timore mortis inopinatam sibi optasse legis-

tur?at ut exclamat ille, ò curas hominum, ò quantum est in rebus inane, uiolētam hīc optat sibi mortem, & consequitur eam, at non sine cæde et uulnere, utiq; nō siccam. cum enī de nulla ipsi alia minor cura fuerit, quàm de morte, neq; de uita illi cura fuit, nam eam cū à prima ætate & popularem et omnibus gratissimam instituerat, ad summā peruenerat, ac sine uirtutum illarum, quibus tantum imperium assequutus esset, frui, idest tranquillitate nouum tunc institutum uitæ amplexus est, & tyrannidem exercere cæpit, quo factum, ut uita illi iniucunda, mors horribilis esset, At noster hic, qua animi celsitudine loquitur: CERTE (inquit) NON FACIAM, non se admissurum, ut timore mortis in ullo deterreatur iurando cōfirmat. Nostis autem uiri ornatiss. à consecratione, Imperatori nullam esse necessitatem, ut amplius iuret, nisi in causa religionis. Hac itaq; confirmatione, hoc iuramēto, nōne uobis facit fidem de imperterritito eius animo? nōne statuit euidentissima ratione iusiurandum illius confirmare, dum

dum subinfert: **QVIA SCIO MEMOR-**
TALEM. Non adducam illam de face huma-
ni generis, & monstro naturę Domitiano im-
pij assentatoris illius Martialis uocem, qua bel-
luam Deum facit. atqui acclamationes illas,
Diue, Sacrate, Inuicte Imperator, Sacrosancta
Maiestas, Numen, Augustale, & alię infinite,
uel deuotorum uel adulatorum & captato-
rum uoces: nūquid eę immortalitatis & diui-
nitatis quandam persuasionem, ac ut sibi de
se quam de homine aliquid maius sumerent,
nōnullis insanis tyrannis occasionem dedere
sępius? Nūquid de longa uita, de firmo et per-
petuo Imperio Astrologorū pollicitationes,
& bonorum deuotio uotaque, recordatio eę
mortalitatis, fęlicitate pręsenti ebrijs aliqui-
qus, abstulere? profecto sępius isti adulatorū
(ceu à Poetis in Tragedijs) efficti & mecha-
jici Dinanissimi, perturbationib. et intempe-
rie animi impetuosa orbi, cū totius ruina &
dāno maximo dedere malū tantū, quantum
boni nobis attulit huius nostri, in moderata
et gloriosa sua uita de gloriosa morte et beata,
adfi-

adsidua recordatio, quã ipsam, cū optimè uixisset, consequutus est Dei munere optimã: ea que efficit, ut pietatis & prudētis huius recordationis & instituti sui exemplo optimè uiuere possimus. **SCIO ETIAM (inquit) QVOD DIV SENEX AC DEBILIS VIVERE NON POSSVM.**

Sūt priuati homines, qui de senectute indies cōquerūtur. Sunt Philosophi, qui senectã per se esse morbū autement. In debilitate corporis nulla illis alia cura, nulla cogitatio, nullum uotū, nisi quo possint uires instaurari. ad hoc Medici exercentur omnes, et defatigantur, exhauriūtur omnia pharmacopolia. imò tam ardens tam diligens omniū pristinæ firmitatis studium, ingeminatæ uoces & optiones: Vtinã quadraginta ætati tã graui annos demere possem. Spes deinde illæ confidentes: Adhuc decenniū, inquiūt, imò & longius uiuere possum. postremò capues illi, silicernia ipsa, iuentã præteritam sibi optant, non recusaturi ærumnas tot, tot mala perpeffa: sed ea omnia, sicū ipsa denuò sibi prouenirent perferenda,
iucun-

ipsis dulciss. fore, non erubescunt fateri: solum
ad id, ut nescio quas uoluptates, quas nequi-
tias, quarum illis adhuc inhæret recordatio sor-
dida, perpetrare possent. ô bestias. Alij autem
sunt & maximi, & opinione sapientiæ uiri ce-
lebratiss. qui ea ætate, qua noster fuit, tum de-
mum se uiuere desiderant, cum fructum bene tractæ
sactæ uitæ, eoq; suauiss. frui in senio optatiss. iu-
dicant. Hic uerò noster de ueris mortis & cer-
tis indicij lætatur, ob nihil aliud, quam quod
dissolui, cupiat & esse cum Christo. quod quidem

exprimitur insequentibus uerbis, quæ talia
sunt: **TANTO MAGIS VIDEO MI-
HI COGITANDVM DE HOC
TRANSITV: ET AD ILLVM VT
ME PRAEPAREM ENITENDVM.**

Quæ unquam intonuit uox ullius Principis in
toto orbe, uel magis pia, uel sapientia magis
poderosa? Disputat Alexander, isto mundo de-
uictio & subiugato, quomodo alterum siue
philosophorum illos infinitos mundos inua-
dat, laboribus uigilijs & periculis penetret. Vi-
ctor quoq; in Macedoniã Græcis Rex admi-
rabilis & formidolosus redeat. Ex tot myria-
dum hominum numero, quos in Græciam

F ad-

adduxerat, quod in centum annis (tam longæ uitæ persuasione dementatus) Xerxes, nullū sibi superfuturū cū audiret, ingemiscerat ac plorabat anxius, ne illi deforēt, quorum opera Europā subiugaret, mox fuga fœda in Asiæ intima repellēdus. Malè parti Imp. libertatē ut usurparet Cæsar, omnes cogitationes suas ab omnib. alijs rebus auerterat, huic uni intentus, adeò ut absq; omni pudore nefandā illam uocem nō comprimeret: Iusurandum uno regnandi desiderio infringi posse. Tempus autem me deficiet, priusquam omnium impias et principib. uiris indignas uoces enumerem, quibus incuriā rei omnibus alijs magis necessariae, id est, præparationis illius ad mortem ostenderunt, & immanitatem illam suam prodidēre. Quapropter nobis nostri huius Imperatoris hæc uox, ex intimis Philosophiæ arcanis deprompta, adeò probanda & commendanda uenit. Ipsa quippè uocabula, quibus dicimus hominem aliquē excessisse, discessisse, obijisse, aut migrasse, graue nihil ostendunt, sed solummodo commutationem aliquam & transitionem denotant. Hæc autē mutatio & transitio Græcis, à quibus Philo-
phia

phia ad nos defluxit, *ἀνάτολις* appellatur: quasi il-
lud sonaret eleuationē quandā, *ἀνω ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ*, ac ad
diuinam sedem exaltationem. Cū quoq; ea
ipsa lingua, huius oppositum, generatio uideli-
cet, *πρότολις* dicatur, quasi intelligēda sit *πρότολις ἐκ τοῦ οὐρανοῦ*
aliqua & mutatio, quæ in terrā declinet. Ideo
cū sanctis. Augustus noster, in hac uita ceu in
Theatro præsedisse se sentiret tam diu, quàm
operum & rerum in hoc mundo euanescenti-
um spectaculum illi iucundum fuit, ad illum
immortalitatis adparatum se transferre para-
bat, quo spectatores beatissimi efficiuntur. In
confesso autē est, uiri ornatissimi, quàm ad tu-
endā Remp. promptus fuerit semper atque
paratiss. ea quoq; ut post discessum ipsius de-
fensa floreret, quàm ad id omnia parauerit ac-
curatiss. successore AVG. MAXIMI-
LIANO ORBIS AMORE in Impe-
rio substituto, contra uim Turcarum Hunga-
ria munita, pace Germaniæ ubique pacta:
quæ Imperatoria illa negotia, diligentia pri-
uata & boni patrisfamiliās officio illustrauit,
distributis nempè inter filios Prouincijs: ijsq;
admonitionibus & præceptis Reip. utiliss. ip-
sis quoque saluberrimis, instituit. Amantiss!

quoque commendatione ut aulicum famulium suum iuuant atque diligenter, eos adhortatus: est quibus omnibus ut satisfaceret, necessaria omnia comparauit & digessit, ne immortalitatis suæ tantum desiderium, tamq; propinquus terminus à mortali affectu ullo interpolari posset. At audite ô clarissimi, rogo, in ipsa cogitatione mortis, in hoc tãto suo desiderio, in tã negotioso transitu apparatus, quo animo fuerit, quàm composito & collecto. Cum enim cæteri homines, in migrationibus suis nec clauum parieti infixum relinquere soleant: quidam festinatione ac properatione incondita, multa obliuione tradere: hic noster omnibus abdicatis humanis affectibus, conditionis suæ non oblitus, qua cogebatur uoluntatem diuinam sequi magis, quàm desiderium illud, & appetitum finis illius, ad quem anhelabat: prorumpit igitur in hæc elegantissima & Christiano homini dignissima uerba:

**VLTRA HAEC AVTEM, HISQ. NON
OBSTANTIBVS, NECESSE ESSE
INTELLIGO, DEO OMNIPOTENTI
ANIMO HAEC DEVOTO COMMEN-
DARE:**

DARE: NEQ. SI SIBI GRATVM ET AC-
CEPTVM ERIT, MIHI SALVTIFE-
RVM, ET AD SALVTEM ANIMAE
MEAE VTILE, QVOD DIVTIVS VITA
MEA PROLONGETVR, RECVSA-
RE ALIQVID. Quanta, bone Deus, quàm
magna una hac non admodum longa perio-
do comprehenduntur? Necesitatem qui in
fine agnoscit, proculdubio in principio et om-
nibus suis actionib. quantã sit, quantã ue exi-
gat agnouit. Absoluta autẽ illa necessitas est,
quòd Deus est uolens bona, faciens bona, &
docēs bona: illa autem quæ consequētiae dici-
tur, propter præcedentẽ suam causam quòd
Deus bonus est, & uult ut omnes boni, sui e-
xemplo & sancti fiamus, etiam necessaria est.
licet enim humana corrupta sit natura, ea ta-
men emendata, Deus determinat ut boni bo-
na operentur. Quoniam uerò neque id quod
necesse est bonũ, ipsi possumus efficere, in eo
uerò qui nos cõfortat omnia possumus, Om-
nipotenti iubet noster ut omnia cõmenden-
tur: non autem eo modo, quo nonnulli solent
facere, animi desperatione corrupti, qui absq;
cura, in Deum curam omnem reijciunt aut

fortunæ prosperitati dementate, hoc semper
in ore ferunt,

Nostros maneat hæc cura nepotes:
sed ut deuoto animo in Dominum iactemus
curam nostram, quam ipse ultrò de nobis ha-
bet, docet noster. animo nanque deuoto, cui
cum externis rebus nihil omninò cōmune, &
soli Deo dicatum est & gratum. quod autem
Deo gratum, idem salutiferum: quæ sunt illi
accepta, eadem non solum corpori, sed & ani-
mæ nostræ utilia esse innuit. In eo uerò quòd
hac uita, si illi prolongetur, id ægrè se laturū
non esse scribit, elucet ille amor propensus &
ad omnia parat⁹, quo ostēdere potest nihil sui
se gratia fecisse, neq; facere uelle, sed omnia p-
pter subiectos suos spōte sua fecisse & facere.
Deum enim cuncta administrantem, imagi-
nem ueram ueri Principis, in hoc sibi semper
imitandum proposuit, quem se totum pro
suis obtulisse & deuouisse compertum est, ex
sola erga genus humanum dilectione, quæ in
nobis meritò illam ac summam dilectionem
excitat, ut uerum Imperatorem nostrum æ-
ternum, ut eius iustam, dum uiueret adhuc,
& ueracem imaginem. Augu. Imperato-
rer

rem redamemus, glorificemus, de eorum
beatitudine & felicitate gaudeamus. nā per
illorū hanc beatitatem, nobis quoq; præpara-
tur trāquillitas æterna. Huius igitur sacrosan-
cti Augusti nostri ortu, progressus & finis, ut
dixi, merā postulāt gratulationē. Luctus nāq;
q̄ calamitati & dedecori tantū cōuenit, ob id
igitur in animum nobis inducendus nō est, ne
paruo tempore confirmatus & cicuratus, eti-
am discipientib. nobis, nunquam nos deseret
prius quā propter eius indignitatē ridiculos
nos faceret, aut grauaret suspicione uel inui-
diæ alicuius, uel *φιλονεικίας*. Nam inuidi animi sit
oportet, memoriā illam bonorū maximorū,
quæ potius celebranda nobis esset in nostro
Augusto, reijcere, & quasi ob non bonā uitā
mortē malam obijisset, lamentari uelle, falsis-
simaque ita aliqua calumnia optimum Prin-
cipem apud posteros traducere: cum uiuorū
nemo sit, qui non optima de ipso fateri cogat-
tur: certè hoc esset subringi, quasi maxima
ferremus molestia beatitatem, quam adeptus
fuiisset. Sit sanè, quòd Resp. tota, quòd Liberi
Augustales ac necessarij omnes, quòd Ordines
Imperij, atq; inter ipsos VII. uiri Electo-
res,

1819716
res, qui creandi Imperatoris ius habēt, quos in-
ter effulget ille Augusti cultor & admirator
præcipuus DANIEL, Germaniæ Scrinijs præ-
fectus, & apud Moguntia sacrorū rex. quod
deniq; orbis totus, ego ipse quoq; non leui affi-
ciamur dolore, eoq; admodū iusto, ob bonū
quo priuati sumus: uniuersos tamē animum
nos erigere necesse est, atq; tristitia minuen-
da, ne nostrū causa, quod tanto bono pri-
uati sumus, & propter propriā utilitatem ma-
gis quā illius causa, lugere uideamur. quod
quidē pro prætextu seipsum amātis habetur
& æstimatur. Veteri igitur ac sapienti docu-
mēto, bona nob. efficiamus maxima: mala ue-
rò, quā possumus, melius cōtraham⁹. quod
hoc in luctu & ritè & facilè fiet, quādo quidē
apud nos constitutum & certum est, in nullo
D. IMP. CAES. FERDINANDVM
P. F. AVG. PATRIAE PATREM uer-
sari malo: sed ipsam immortalē gloriā pietate
et rebus fidelissimè gestis assequutū, atq; beni-
gnitate diuina summū bonum adeptum esse.
Salue igitur anime diuine: Vale æternū de
cœlo delapsa, ac in cœlum relata anima. Salue
iterum, Vale iterum.

DIXI.